

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В MILITARY TECH

ШИШКА Олександр Романович - кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID:0000-0002-1396-0508

ШИШКА Наталія Віталіївна - кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: 0000-0002-3396-4530

УДК 346:001.895:330.322:330.341.1 (477)

DOI 10.32782/LAW.UA.2023.3.33

Ця стаття присвячена аналізу викликів та проблематиці, пов'язаній із нормативно-правовим забезпеченням в Україні венчурного інвестування в сфері військових технологій (Military tech). Основна проблема, яку розглядає дослідження, полягає у недостатності існуючого законодавства, що регулює цю сферу, особливо у контексті швидкого розвитку військових технологій, глобальних викликів, а також воєнного стану та зовнішньої агресії з боку Росії проти України. Метою дослідження є аналіз стану нормативно-правової бази, виявлення основних прогалин та проблем, а також розробка рекомендацій щодо їх вирішення. Дослідження вносить значний вклад у розуміння поточних викликів та можливостей, що стоять перед Україною у сфері венчурного інвестування в військові технології. Автори розглядають існуючі нормативно-правові акти, аналізують їх ефективність та вказують на ключові напрямки для покращення, що включають оновлення законодавчої бази, захист інтелектуальної власності, стимулювання інновацій та залучення інвестицій. Особлива увага приділяється впливу воєнного стану та зовнішніх викликів, які змінюють пріоритети в оборонному секторі та вимагають адаптації правової системи. Це дослідження є важливим через свою актуальність та практичну значимість, надаючи

цінні поради для законотворців, інвесторів та інших зацікавлених сторін у контексті зміцнення національної безпеки та обороноздатності України через інноваційний розвиток у сфері військових технологій.

Ключові слова: нормативно-правове забезпечення, інноваційна діяльність, інвестиційна діяльність, венчурне інвестування, нормативно-правове регулювання, військові технології, military tech.

Постановка проблеми

В умовах глобальної трансформації оборонного сектору та постійного вдосконалення військових технологій, Україна зіткнулася з рядом викликів у сфері венчурного інвестування в Military tech. Актуальність цієї проблематики набуває особливого значення на фоні воєнного стану у зв'язку із черговим актом збройної агресії з боку Росії проти України.

Основні виклики. Першочерговою проблемою є недостатність нормативно-правової бази, що регулює венчурне інвестування у сфері Military tech. Це обумовлено відсутністю спеціального законодавства, що враховує специфіку високотехнологічного ринку військових інновацій. Така ситуація створює правову невизначеність для інвес-

торів та ускладнює процеси залучення капіталу в оборонну промисловість. Додатково, існує проблема захисту прав інтелектуальної власності та комерціалізації військових інновацій. В оборонній промисловості інтелектуальна власність є ключовим активом, і її захист має особливе значення. Через брак чітких механізмів захисту та комерціалізації інновацій, з однієї сторони, виникають ризики для інвесторів, пов'язані з потенційними втратами інвестицій та недостатньою гарантією повернення капіталу, а з іншої сторони – для розробників виникають складнощі у забезпеченні правового захисту своїх інновацій та інтелектуальної власності. Все це може стримувати інноваторів та/або інвесторів від розробки нових технологій та рішень, що необхідні для модернізації та підвищення обороноздатності країни. Недоліки в нормативно-правовому забезпеченні можуть також створювати бар'єри для комерціалізації нововведень і, відповідно, зменшувати інтерес до інвестування в цю сферу. Таким чином, потреба в оновленні нормативно-правової бази та створенні стимулів для інвесторів і розробників стає нагальною задачею, яка вимагає швидкого та ефективного реагування від держави.

Вплив воєнного стану та зовнішньої агресії. Воєнний стан в Україні та зовнішня агресія Росії значно змінюють пріоритети в секторі безпеки та оборони країни. Це вимагає оперативного реагування на зміни в технологічному ландшафті та швидкої адаптації правової системи до цих викликів. Необхідність захисту держави вимагає ефективного впровадження новітніх технологій, що, в свою чергу, потребує суттєвого перегляду законодавчого поля, зокрема, в аспектах венчурного інвестування.

Тому, вирішення цих питань є вирішальним для зміцнення обороноздатності України та розвитку її високотехнологічного сектора. Суттєве вдосконалення нормативно-правової бази, адаптоване до швидкозмінних умов військово-технологічного ринку, має стати пріоритетом державної політики. Це не тільки забезпечить необхідні гарантії для інвесторів та розробників новітніх військових технологій, але й стане кроком до інтеграції України у світовий

оборонний ринок. Таким чином, розробка та імплементація комплексного підходу до реформування законодавчої бази у сфері венчурного інвестування в Military tech є нагальною необхідністю, яка вимагає оперативного втілення та є ключовою для технологічної та оборонної модернізації країни.

Метою статті є аналіз стану нормативно-правового забезпечення венчурного інвестування в сфері військових технологій в Україні, що впливає на інноваційну діяльність та привабливість у цій сфері, задля встановлення основних проблем та прогалин нормативно-правового регулювання та визначення можливих напрямків для їх вирішення.

Наукова новизна дослідження полягає у виявленні ключових проблем та прогалин у нормативно-правовому забезпеченні венчурного інвестування в Military tech, а також у запропонуванні рекомендацій щодо зміцнення правової бази та стимулювання залучення венчурного капіталу в цей сектор.

Стан цієї проблематики викликав значний інтерес серед багатьох фахівців, які займаються дослідженням правових аспектів венчурного інвестування та аналізом діяльності венчурних фондів у контексті загальних питань цієї сфери. Серед науковців, які внесли свій вклад у розвиток цієї теми, варто відзначити таких як: О. М. Вінник [1], С. О. Віхров [2], Т. С. Гудіма [3], Д. В. Задихайло [4], В. В. Поєдинок [5], В. Ю. Полатай [6], О. Е. Сімсон [7], М. Тимошенко, Н. Бондарчук, І. Литвин, О. Беякова [8] В. Бегма, В. Шемаєв, Д. Радов, П. Толок [9], Н. А. Марченко, М. Є. Юрченко [10], С. В. Глібко, О. В. Розгон, Ю. М. Жорнокуй [11], І. В. Литвин, К. С. Шевчук [12], Г. М. Сітченко [13] та інші. Незважаючи на значний інтерес до цієї теми, на сьогоднішній день, у світлі нинішнього воєнного стану в Україні, важливість венчурного інвестування у Military tech стає надзвичайно актуальним. Так, постійні зміни в економічному середовищі та динамічний розвиток

військових технологій, а також задля забезпечення територіальної цілісності та незалежності України, мінімізації загроз національній безпеці – все це вимагає перегляду та оновлення законодавства у сфері венчурного інвестування у Military tech, щоб адекватно реагувати на поточні виклики та загрози.

Виклад основного матеріалу дослідження

Кожен бізнес починається з ідеї, а її реалізація вимагає не лише креативності, але й належного фінансування та нормативно-правового забезпечення. Венчурне фінансування відіграє ключову роль у розвитку стартапів, забезпечуючи необхідні кошти для реалізації інноваційних ідей на ранніх етапах. В Україні для підтримки інвестиційного потенціалу була створена Українська асоціація венчурного та приватного капіталу (UVCA). Її діяльність зосереджена на розвитку вітчизняного ринку венчурного капіталу, просуванні інвестиційних можливостей та налагодженні зв'язків між українськими та міжнародними інвесторами. UVCA також активно працює над встановленням ефективного діалогу між діловими колами та урядом, що є важливим для створення сприятливого інвестиційного клімату. UVCA сприяє розвитку вітчизняного ринку. Асоціація є членом Invest Europe [14].

З початком повномасштабної збройної агресії Росії проти України, з моменту вторгнення, згідно з дослідженнями UVCA, в загальних цифрах, в порівнянні з попереднім роком ринок венчурного інвестування, – не змінився. Члени UVCA (Ukrainian Venture Capital and Private Equity Association) не припинили інвестиції в українські стартапи [15]. Та наразі стрімко зростають інвестиції у військово-технічні стартапи. Military tech уже не заборонена тема для венчурного інвестування. Війна з Росією спричинила значний попит на технології подвійного призначення та розробки у галузі військових технологій. Відповідно й венчурне інвестування в цю сферу також трансформувалося із заборонених індустрій на пріоритетні. Глобальні венчурні інвестори, Anderson Horowitz

та Sequoia Capital, уже інвестують в оборонні компанії та активно спілкуються з українськими military tech-проектами. Так, за п'ять місяців 2023 року венчурні фонди США інвестували в Military tech майже 17 млрд. дол., що перевищує суму вкладень за весь 2019 рік [16].

Також, Україна стала центром зростання новаторства у сфері військових технологій, завдяки ІТ-спеціалістам. Їхні винаходи включають, серед іншого, розробку безпілотників, програмного забезпечення для поліпшення ефективності бойової техніки та інноваційну зброю. Урядова ініціатива, підконтрольна Міністерству цифрової трансформації «Український фонд стартапів», підтримує цей рух, надаючи фінансування та гранти для проектів у сфері військових технологій, підтримуючи розвиток та імплементацію цих важливих інновацій. Український уряд розробив стратегію розвитку інноваційної діяльності до 2030 року. Ця стратегія спрямована на створення сприятливих умов для науковців та бізнесу, щоб стимулювати їх співпрацю. Це включає комерціалізацію інноваційної продукції та підвищення взаємодії між науковими установами та підприємцями. Метою стратегії є збільшення кількості інновацій, які відповідають потребам ринку [17]. Запуск стартапу у сфері військових технологій вимагає врахування ризиків, особливо збільшеного контролю з боку Міністерства оборони та відповідних державних органів. Це означає необхідність суворого дотримання законів, що регулюють виробництво та продаж військових товарів, а також вимог безпеки та інформацію з обмеженим доступом.

Проте, існуючі нормативно-правові акти в Україні часто не відповідають потребам динамічного ринку венчурного інвестування, особливо у сфері військових технологій (Military tech). Законодавство в цій сфері вимагає збалансованості між забезпеченням національної безпеки та створенням умов для інноваційного розвитку. Важливим є розробка правил та стандартів, що сприятимуть інвестуванню в оборонну промисловість, при цьому забезпечуючи прозорість та захист інтересів як інвесторів, інноваторів так і держави. Недостатня

адаптація законодавства до сучасних вимог інноваційного ринку, складності у захисті інтелектуальної власності та високі бар'єри для входження на ринок – основні виклики, які потребують уваги. Це ускладнює залучення венчурного капіталу у сферу військових технологій та гальмує інноваційний розвиток України.

Цивільне законодавство України має фундаментальне значення для регламентації відносин, що пов'язані з інвестиційною діяльністю в Україні. Так само це стосується і венчурного інвестування. Воно включає правила, які стосуються створення, функціонування та регулювання інвестиційних фондів, венчурних фондів, інвестиційних компаній, а також процедур і умов вкладення капіталу в стартапи та інноваційні проекти. Законодавство також регулює відносини між інвесторами та бенефіціарами, визначає права та обов'язки сторін, умови договорів, порядок укладення та їх припинення, принципи корпоративного управління та порядок розподілу прибутків. Крім того, таке законодавство містить норми щодо захисту прав інвесторів, включаючи механізми вирішення спорів, страхування інвестицій та правові гарантії, які надає держава. Ще одним важливим елементом є регулювання відносин власності та інтелектуальної власності, яке має величезне значення в контексті інвестування в стартапи та інноваційні проекти. Воно забезпечує правову основу для захисту інновацій та творчих здобутків, стимулюючи тим самим інвестиції в нові технології та дослідження. Таким чином, цивільне законодавство України в інвестиційній сфері сприяє створенню стабільного та прозорого інвестиційного клімату, що є необхідним для залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій, підтримки інновацій та забезпечення економічного розвитку країни.

Поряд з цим, розглядаючи цивільне законодавство України в контексті інвестиційної діяльності, важливо визнати його значення у створенні правових основ для економічного зростання та інновацій. Однак, незважаючи на це сьогодні існує певна проблематика, пов'язана з врахуванням специфіки та особливостей венчурного ін-

вестування в сфері військових технологій (Military tech). Як відомо, в цивільному праві потреба в спеціальному правовому регулюванні виникає тоді, коли певна група цивільних відносин набуває характер найбільш значимих. Саме у цій сфері суспільних відносин виникає потреба в спеціальному правовому регулюванні, адже венчурне інвестування в сфері військових технологій має свої особливості, високі ризики та необхідність забезпечення контролю зі сторони держави.

Спеціальне цивільно-правове регулювання венчурного інвестування у військові технології в Україні є необхідним через унікальність та складність цієї сфери. Воно має забезпечувати чіткі правила для венчурного договору, включаючи захист прав інтелектуальної власності та регулювання корпоративних відносин. Важливими є також норми, що забезпечують конфіденційність і визначають зобов'язання та відповідальність учасників інвестиційного процесу. Ефективні механізми вирішення спорів та регулювання комерційних конфліктів у цій сфері також мають велике значення. Таким чином, спеціальне цивільно-правове регулювання створює стабільну та прозору основу для розвитку інновацій та залучення венчурного капіталу у військові технології, сприяючи таким чином обороноздатності та технологічному прогресу країни.

Важливу основу законодавчого регулювання венчурного інвестування в Military tech становлять такі нормативно-правові акти України, як: Конституція України, ЦК України, ГК України, Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 05.07.2012 № 5080-VI, Закон України від 17.12.2020 № 1116-IX «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні», Закон України від 04.07.2002 № 40-IV «Про інноваційну діяльність», Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII «Про інвестиційну діяльність», Закон України від 10.09.1991 № 1540а-XII «Про захист іноземних інвестицій на Україні», Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР «Про режим іноземного інвестування», Закон України від 16.07.1999 № 991-XIV «Про спеціальний ре-

жим інноваційної діяльності технологічних парків», Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII «Про інформацію», Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX «Про авторське право і суміжні права», Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII «Про охорону прав на промислові зразки», Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Закон України від 05.11.1997 № 621/97-ВР «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів», Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності», Закон України від 06.12.1991 № 1932-XII «Про оборону України», Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII «Про національну безпеку України», Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 18.05.1965; Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Порядку державної реєстрації інноваційних проектів і ведення Державного реєстру інноваційних проектів тощо.

Також, важливо відзначити, що Кабінетом міністрів України розроблено Концепцію розвитку національної інноваційної системи України на 2009-2025 роки, яка передбачає створення умов, які сприятимуть інвестиціям у венчурний капітал для розвитку високотехнологічних інноваційних проектів. Це включає розробку механізмів, які б стимулювали інновації та залучення інвестицій у венчурне інвестування, що є критично важливим для загального розвитку інноваційного сектору в Україні [18].

Враховуючи складність та багаторівневість законодавчого регулювання в Україні, можна підкреслити, що венчурне інвестування у сфері військових технологій підпорядковується розгалуженій системі нормативно-правових актів. Незважаючи на наявність широкого спектру нормативно-правових актів, що регулюють різні аспекти венчурного інвестування, відсутність спеціальних актів, що безпосередньо стосуються венчурного інвестування в Military Tech, вказує на потенційну потребу в подальшому удосконаленні законодавства в цій сфері. Таке вдосконалення має враховувати унікальні вимоги та ризики, пов'язані з інвес-

туванням у військові технології, для створення стабільного та ефективного правового середовища, яке сприятиме інноваціям та технологічному прогресу в Україні.

Аналіз дослідників у сфері венчурного інвестування та інноваційної діяльності в Україні підкреслює існуючі виклики та необхідність розробки та впровадження спеціального нормативно-правового регулювання.

Так, Г. М. Сітченко стверджує, що правовий механізм створення і впровадження інновацій через венчурне інвестування інноваційної діяльності на сьогодні не отримав належного нормативного закріплення, хоча його формування – одна з нагальних потреб сьогодення, яка включає не лише розробку нормативно-правових актів в інноваційно-інвестиційній сфері, а й побудову економічних, правових і організаційних механізмів, які б дозволили ефективно та швидко реципієнту інвестицій комерціалізувати інноваційні продукти Авторка зазначає, що цивільно-правове регулювання венчурного інвестування в Україні знаходиться на початковому рівні (є недостатньо урегульованим), що перешкоджає можливості ефективно використати інноваційний потенціал вже зареєстрованих суб'єктів господарювання та (або) нових відчутних фінансових вливань, як важливої складової інвестиційного процесу в ринковій економіці [13].

О. М. Вінник надає важливий аналіз інвестиційного законодавства України, акцентуючи на декількох ключових аспектах, які визначають його сучасний стан та виклики: 1) розгалуженість та багатогранність системи: Інвестиційне законодавство України є дуже розгалуженим, включаючи значну кількість нормативних документів. Це відображає складність і динамічність інвестиційних відносин в країні, але також вказує на недостатню увагу з боку держави до оптимізації цієї системи; 2) відсутність Інвестиційного Кодексу: наявність єдиного, систематизованого інвестиційного кодексу могла б спростити правове регулювання у цій сфері. Натомість, в Україні ключовим актом є Закон «Про інвестиційну діяльність», який не покриває всі аспекти

інвестування; 3) численність підзаконних актів з обмеженою сферою дії: існує багато відомчих та локальних актів, спрямованих на регулювання конкретних питань у сфері інвестицій, що може створювати певну плутанину та непослідовність; 4) дореформені законодавчі акти: деякі закони, які були прийняті до реформ, можуть суперечити загальним принципам ринкових відносин, створюючи правові протиріччя та невизначеності [1].

Мордань Є.Ю., Відменко Ю.В., Кобець Ж.О., вказують, що окрім слабкої законодавчої бази визначають ще й недостатню ефективність захисту прав інтелектуальної власності і зазначають що це є першочерговими проблемами розвитку венчурної індустрії України. Таким чином, існує розмитість і невизначеність багатьох понять та суперечливий характер деяких нормативно-правових документів, що перешкоджають формуванню єдиної бази венчурного інвестування в Україні як цілісного механізму, спрямованого на забезпечення економічного зростання України. Однак позитивним зрушенням у секторі вітчизняного інноваційного бізнесу може стати прийняття законопроекту «Про венчурні фонди інноваційного розвитку» або «Про венчурну діяльність в інноваційній сфері» [19].

Тимошенко М., Бондарчук Н., Литвин І., Костинець Ю., Беякова О. зазначають, що наразі в Україні існує багато проблем щодо венчурного інвестування: воєнний стан; кризові явища та нестабільність соціально-політичної ситуації; низький рівень розвитку ІТ підприємництва; недосконалість законодавчої сфери та незахищеність інвесторів; недовіра населення та недостатня державна підтримка інститутів спільного інвестування; відсутність умов для діяльності інвестиційних фондів, низька частка інноваційного розвитку підприємств; низький рівень комерціалізації результатів наукових досліджень та розробок; недосконала процедура розвитку стартапів; не сформований попит на інновації, недосконалість ринку інноваційної продукції та інфраструктури [8].

Ільїна О., Ільїн В. вказують, що державна політика повинна бути направле-

на на ранні стадії інвестиційного процесу, оскільки нові малі фірми потребують підтримки на перших кроках своєї діяльності, тоді коли вони ще не «стали на ноги». Але як показує досвід пропозиція фінансування саме для цієї стадії недостатня. Очевидно, що розвивати інші стадії без достатньої підтримки першої безглуздо. Державі важливо підтримувати венчурний бізнес, оскільки, підтримуючи малі компанії, створюються нові робочі місця, тобто знижується загальний рівень безробіття в країні, створюються нові технології, які сприяють довгостроковому зростанню національної економіки [20].

Для розвитку стартапів в Україні, за словами Р. І. Баб'ячка та І. І. Кульчицького, потрібна ефективна державна підтримка малого підприємництва та венчурного інвестування. Вони пропонують такі напрямки: створення системи гарантій та страхування інвестицій; ведення державного реєстру структур, які працюють у сфері венчурного інвестування; організація системи підготовки кадрів менеджерів інновацій; забезпечення гарантій прав компаній на інтелектуальну власність; розробка ефективного механізму порядку утворення та використання коштів венчурного фонду; розробка нормативно-правової бази, яка б регламентувала правові відносини у сфері інвестування в інновації; розробка процедури допуску на український ринок іноземного капіталу; розробка методології оцінки ринкових перспектив комерціалізації науковотехнічної продукції в межах реалізації стартапів [21].

На основі аналізу, висновків та рекомендацій наведених експертів, можна зробити висновок про очевидну необхідність розробки та впровадження спеціального нормативно-правового регулювання у сфері венчурного інвестування в Military tech в Україні. Це потребує комплексного підходу, що охоплює не лише законодавчі зміни, але й активізацію державної підтримки інновацій, захист інтелектуальної власності, залучення іноземних інвестицій, та розвиток системи освіти та підготовки фахівців у цій сфері. Відповідно, це стане фундаментом для формування прозорого, стабільного та

ефективного інвестиційного клімату, який сприятиме інноваційному розвитку та внесе значний вклад у національну оборонну промисловість України, а також дозволить ефективно використовувати інноваційний потенціал, який надасть можливість сприяти розвитку оборонної промисловості та відповідати викликам сучасності. Забезпечення правової підтримки та стимулювання інновацій стане важливим кроком на шляху до зміцнення національної безпеки та технологічного прогресу в Україні.

На основі проведеного дослідження можна зробити наступні **висновки**:

1. Необхідність активізації в Україні венчурного інвестування в сфері Military tech набуває особливої актуальності у зв'язку з світовими вимогами до глобальної модернізації високотехнологічного оборонного сектору. Це стає важливим у контексті чергового акту збройної агресії з боку Росії проти України та підвищення національної безпеки та оборони, а також у світлі зростаючих потреб у розвитку вітчизняного виробництва військової техніки та озброєнь. Це не тільки забезпечить Україну необхідними засобами для захисту своєї територіальної цілісності та незалежності, але й мінімізує загрози національній безпеці. Венчурний капітал, особливо за умов державної підтримки та адекватної оборонно-промислової політики, може стати ключовим фактором у інноваційному розвитку оборонної промисловості. Такий підхід дозволить не тільки розвивати військові технології, але й сприятиме переносу інновацій у цивільні сфери економіки. Це, у свою чергу, може призвести до прискореного розвитку високотехнологічних проєктів, які зможуть вплинути на ширший спектр промисловості та економіки загалом. Таким чином, венчурне інвестування у Military tech не тільки відповідає на поточні виклики, але й відіграє ключову роль у майбутньому розвитку країни.

2. Інтеграція України в світовий оборонний ринок потребує створення стабільного та прозорого інвестиційного клімату, який сприятиме інноваційному розвитку та оптимальному використанню інновацій-

ного потенціалу в оборонній промисловості. Важливим аспектом цього є розробка та впровадження в Україні спеціального законодавства, направлено на регулювання відносин у сфері венчурного інвестування в Military tech, яке забезпечить оптимальний баланс між національною безпекою та інноваційним розвитком. Такі впровадження повинні мати комплексний підхід, охоплюючи не лише законодавчі аспекти, але й стратегічне планування, фінансову підтримку, технологічний розвиток та міжнародну кооперацію. Це вимагає злагодженої роботи уряду, приватного сектору та академічної спільноти для створення ефективної екосистеми, яка б сприяла інноваційному зростанню та зміцненню оборонних можливостей країни. Крім того, важливим є встановлення прозорих правил для інвесторів та розробників, забезпечення захисту інтелектуальної власності та розширення міжнародного партнерства для обміну знаннями та технологіями.

Література

1. Вінник О. М. Інвестиційне право : навчальний посібник. К. : Юридична думка, 2005. 568 с.
2. Віхров С. О. Правові форми венчурного інвестування в Україні. *Економіка та право*. 2014. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есрг_2014_1_13 (дата звернення: 13.12.2023).
3. Гудіма Т. С. Венчурна діяльність як правова категорія. *Економіка та право*. 2012. № 1. С. 67–71.
4. Задихайло Д. В. Економіко-правові передумови формування інвестиційного законодавства України. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Вип. 3. Х.: Право, 2002. С. 41–54.
5. Поєдинок В. В. Правове регулювання інвестиційної діяльності: теоретичні проблеми : монографія. Ніжин : АспектПоліграф, 2013. 479 с.
6. Полатай В. Ю. Правове регулювання інвестиційної діяльності : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. Донецьк, 2000. 153 с.
7. Сімсон О. Е. Правові особливості договорів інвестиційного характеру : автореф.

дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Х., 2001. 23 с.

8. Tymoshenko M., Bondarchuk N., Lytvyn I., Kostynets I., Bieliakova O. Prospects of state regulation of venture entrepreneurship in Ukraine: Perspectivas de la regulación estatal del espíritu empresarial de riesgo en Ucrania. *Cuestiones Políticas*. 2022. 40(74). P.63-90. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/7033> (дата звернення: 13.12.2023)

9. Бегма В., Шемаєв В., Радов Д., Толок П. Венчурне фінансування оборонної промисловості: досвід США у вимірі України. *Social Development and Security*. 2021. Vol. 11, No. 4. P. 189-9. DOI:10.33445/sds.2021.11.4.17 (дата звернення: 13.12.2023)

10. Марченко М. А., Юрченко М. Є. Особливості та перспективи венчурного фінансування в Україні. *Науковий вісник Полісся*. 2017. Том 1 № 1(9). URL: <http://nvr.stu.cn.ua/issue/view/5940> (дата звернення: 13.12.2023).

11. Правове забезпечення інноваційного процесу в умовах адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: монографія / С. В. Глібко, О. В. Розгон, Ю. В. Георгієвський та ін. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2022. 290 с.

12. Литвин І.В., Шевчук К.С. Венчурний бізнес в Україні: сучасний стан та передісторія розвитку. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2022. Вип. 4, Номер 2, 2022 URL: <https://science.lpnu.ua/uk/smeu/vsi-vypusky/vypusk-4-nomer-2-2022> (дата звернення: 13.12.2023).

13. Сітченко Г.М. До питання цивільно-правового регулювання венчурного інвестування інноваційної діяльності. Стратегії підприємницької діяльності в інтересах сталого розвитку малого і середнього інноваційного підприємництва : зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України № 2 за матеріалами II круглого столу (м. Харків, 16 листопада 2020 року). Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С. 108-116. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18346/1/SB_16_11_2020.pdf (дата звернення: 13.12.2023)

14. Українська асоціація венчурного та приватного капіталу (UVCA). URL: <https://uvca.eu/uk/about> (дата звернення: 29.11.2023).

15. Тартачний О. Вкладають, але потроху: венчурні фонди про інвестиції у воєнний час. SPEKA. URL: <https://speka.media/vencurni-fondi-pro-investiciyi-u-vojenii-cas-1qex9> (дата звернення: 13.12.2023).

16. Маркевич І. Хто може отримати інвестиції в умовах венчурної кризи?. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/10/26/705866/> (дата звернення: 13.12.2023).

17. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 526-р. від 10.07.2019. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 14.09.2023).

18. Концепція розвитку національної інноваційної системи: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.06.2009 р. № 680-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/pras/224444321> (дата звернення: 9.09.2023).

19. Мордань Є.Ю., Відменко Ю. В., Кобець Ж.О. Венчурне інвестування в Україні та світі: сучасні тенденції та особливості розвитку. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 17. С. 391-399. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/69708/1/Mordan_venture_financing.pdf (дата звернення: 13.12.2023).

20. Ільїна О., Ільїн В. Удосконалення розвитку венчурного інвестування в Україні. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. Міжнародний науковий журнал. 2018. Вип. 3-4. 2018. URL: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/download/387/386> (дата звернення: 13.12.2023).

21. Баб'ячок Р. І., Кульчицький І. І. Основні тенденції розвитку стартапів в Україні – проблеми, перешкоди і можливості. 2018. URL: <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Osnovni-tendentsiyi-rozvytku-startapiv-v-Ukrayini-1-1.pdf> (дата звернення: 13.12.2023).

Oleksandr Shyshka

*PhD in Law, Professor, Professor Department
of Civil and Legal Disciplines Kharkiv National
University of Internal Affairs
ORCID:0000-0002-1396-0508
Sesh131213@gmail.com*

Nataliia Shyshka

*PhD in Law, Associate Professor, Associate
Professor Department of Civil and Legal
Disciplines Kharkiv National University of Internal
Affairs
ORCID: 0000-0002-3396-4530
natali.wiwa@gmail.com*

**PROBLEMS OF REGULATORY AND
LEGAL SUPPORT OF VENTURE CAPITAL
INVESTMENT IN MILITARY TECH**

This article analyzes the challenges and issues related to the regulatory framework for venture capital investment in the field of military technology (Military Tech) in Ukraine. The main problem addressed by the study is the insufficiency of the existing legislation regulating this area, especially in the context of the rapid development of military technologies, global challenges, as well as martial law and external aggression by Russia against Ukraine. The purpose of the study is to provide an in-depth analysis of the

legal framework, identify the main gaps and problems, and develop recommendations for their solution. The study makes a significant contribution to the understanding of the current challenges and opportunities facing Ukraine in the field of venture capital investment in military technologies. The authors review existing regulations in detail, analyze their effectiveness, and point out key areas for improvement, including updating the legal framework, protecting intellectual property, stimulating innovation, and attracting investment. Particular attention is paid to the impact of martial law and external challenges that change priorities in the defense sector and require adaptation of the legal system. This study is important due to its relevance and practical significance, providing valuable advice to lawmakers, investors and other stakeholders in the context of strengthening Ukraine's national security and defense capabilities through innovative development in the field of military technologies.

Keywords: regulatory and legal support, innovation activity, investment activity, venture capital investment, regulatory and legal regulation, military technology, military tech.